

T.B.M.M.
İYİ PARTİ

GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 11.2.2026
Sayı : 629

10/3749

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Boğaz köprüleri ve bazı otoyolların özelleştirilmesine yönelik hazırlıkların başlatıldığına ilişkin gelişmeler basına yansımıştır. Kamu kaynaklarıyla inşa edilen, düzenli ve yüksek gelir sağlayan bu altyapı varlıklarının işletme hakkının devrine ilişkin girişimlerin; kamu maliyesi, ulaşım maliyetleri, vatandaşın hizmete erişimi ve kamu yararı üzerindeki etkilerinin bütün yönleriyle değerlendirilmesi amacıyla incelenmesi gerekmektedir.

2024 yılı itibarıyla Boğaz köprülerinden elde edilen toplam gelirin yaklaşık 117 milyon dolar, giderin yaklaşık 5 milyon dolar ve net gelirin yaklaşık 112 milyon dolar seviyesinde gerçekleştiği; yüksek ve istikrarlı gelir sağlayan bu varlıkların gelecekteki kamu gelirleri bakımından stratejik öneme istinaden, özelleştirme hazırlıklarının ekonomik, mali ve toplumsal sonuçlarının belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

Burak DALGIN

Balıkesir Milletvekili

Turhan ÇÖMEZ

Balıkesir Milletvekili

İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Boğaz köprüleri ve ana ulaşım arterleri, kamu kaynaklarıyla inşa edilmiş ve uzun yıllardır kamuya düzenli gelir sağlayan stratejik altyapı varlıklarıdır. 2024 yılı itibarıyla köprülerden elde edilen toplam gelirin yaklaşık 117 milyon dolar, toplam giderin yaklaşık 5 milyon dolar seviyesinde olduğu; bunun yaklaşık 112 milyon dolarlık net gelir ve yüzde 95'i aşan bir kâr oranına karşılık geldiği değerlendirilmektedir. Bu tablo, söz konusu varlıkların kamu maliyesi açısından sürdürülebilir ve istikrarlı gelir üreten nitelikte olduğunu göstermektedir.

Buna rağmen, köprü ve otoyolların işletme haklarının devrine yönelik hazırlıkların gündeme gelmesi; kamu gelirlerinin gelecekteki kullanımına, bütçe dengelerine ve ulaşım hizmetlerinin maliyetine ilişkin ciddi tartışmaları beraberinde getirmiştir. Kamuya düzenli gelir sağlayan, riski düşük ve işleyen altyapıların devredilmesi; devletin gelecekte elde edeceği gelirlerin bugünden farklı yöntemlerle finansman kaynağına dönüştürülmesi anlamına gelebilecek bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

Özellikle doğal tekel niteliği taşıyan köprü ve otoyolların işletme hakkının devri, vatandaşın hizmete erişimi ve fiyatlandırma politikaları açısından doğrudan sonuç doğuracaktır. Alternatif üretme imkânı bulunmayan bu tür altyapıların özel işletmeye bırakılması; uzun vadede hizmet maliyetlerinin artmasına, kamu gelirlerinin azalmasına ve ulaşım politikalarında kamu yararı ilkesinin zayıflamasına yol açabilecek riskler barındırmaktadır.

Son yıllarda kamu-özel iş birliği projeleri kapsamında bütçeden yapılan garanti ödemelerinin hızla artması da bu tartışmanın mali boyutunu güçlendirmektedir. Bu durum, mevcut kamu varlıklarının devri ile kamu maliyesi arasındaki ilişkinin bütüncül biçimde değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Kamu gelirlerinin sürekliliğini sağlayan varlıkların devredilmesi; yalnızca bugünün finansman ihtiyacını karşılamaya yönelik bir tercih değil, aynı zamanda gelecekteki kamu kaynaklarının kullanımına ilişkin stratejik bir karar niteliği taşımaktadır.

Ayrıca geçmiş uygulamalarda görüldüğü üzere, özelleştirme süreçleri sonrasında doğal tekel niteliği taşıyan hizmet alanlarında rekabetin oluşmadığı ve vatandaşın fiyat baskısı altında kaldığı örnekler kamuoyunda tartışılmaktadır. Bu nedenle köprü ve otoyolların özelleştirilmesinin; ekonomik verimlilik, kamu yararı ve hizmet maliyeti açısından kapsamlı bir analizle ele alınması gerekmektedir.

Bu çerçevede; Boğaz köprüleri ve otoyolların özelleştirilmesine yönelik hazırlıkların ekonomik gerekçelerinin, kamu maliyesine etkilerinin, bütçe dengelerine yansımalarının, ulaşım maliyetleri üzerindeki sonuçlarının, doğal tekel yapısının yaratacağı risklerin ve kamu yararı boyutunun bütüncül şekilde incelenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.